

SJAJNI GLUMCI
RIJEČKOG HNK
DOLAZE NA
LOKRUM

Premijera Sebastijan Horvat postavlja Krležu na Dubrovačkim ljetnim igrama

Michelangelo na Lokrumu je kazališni događaj ljeta

Slovenski redatelj se već istaknuo na našim pozornicama suvremenim čitanjem Krleže, najvećeg hrvatskog pisca kojeg se kod nas, u odnosu na svoj značaj, malo izvodi

PIŠE SNJEŽANA PAVIĆ
FOTO MARKO ERCEGOVIĆ/
DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Predstava koju po Krležinoj drami "Michelangelo" u sklopu Dubrovačkih ljetnih igara priprema nagrađivani slovenski redatelj Sebastijan Horvat vjerojatno je najvažniji kazališni događaj ovoga ljeta. Premijera je idući petak, 27. srpnja.

Sebastijan Horvat se već istaknuo na našim pozornicama uzbudljivim suvremenim čitanjem Krleže, najvećeg hrvatskog pisca kojeg se kod nas, u odnosu na svoj značaj, nevjerojatno malo izvodi. Hrvati kao da ne znaju što bi s Krležom pa onda zovu Slovenca, Sebastijana Horvata, ili pak iz Beograda Zlatka Pakovića koji je u produkciji Montažstroja krajem lipnja vratio Krležu u Leksikografski zavod predstavom "Krleža ili što su nama Zastave i što smo mi Zastavama, da tako za njima plaćemo".

Ono što unaprijed možemo znati jest da ćemo na Lokrumu gledati sjajne

glumce riječkog HNK i suvremenog, oživilog Krležu među nama, u drami koju je mladi Krleža, tek nakon povratka s ratišta 1918., pisao o Michelangelu Buonarrotiju, velikom umjetniku 16. stoljeća. Krleži je Michelangelo nad-čovjek koji se baca u stvaranje kao u pakao koji ga odvaja od ljudi i svijeta, s jedne strane kao božanstvo u dodiru s kreacijom, a s druge strane jadan i bijedan kao ovisnik o onima koji ga plaćaju. Je li Michelangelo bio slobodan čovjek ako bez tuđeg novca ne bi napravio ništa od onoga čemu se ljudi stoljećima dive?

Za koga su ginuli naši?

Koja će pitanja redatelj Horvat otvoriti predstavom, vidjet ćemo u petak. Dosad je inzistirao na živosti, aktualnosti teksta. "Bavimo se Europom danas jer ako umjetnik ne zna gdje se nalazi i ne govori o problemima svijeta u kojem živi, onda to nema smisla... Snažno se bavimo sadašnjicom", rekao je redatelj u intervjuu Novom listu uoči premijere Krležine "Hrvatske rapsodije" u Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca u Rijeci.

Sebastijan Horvat se prvi put kod nas uhvatio Krleže režirajući "Hrvatski bog

Mars" 2014. u Gavelli, na 100. obljetnicu početka Prvoga svjetskog rata. Tu je Krležine Trdaka Vida i Blažeka Franju postavio kao nekog našeg današnjeg Franju i današnjeg Vida, kao branitelje koji se muče kako preživjeti sa svim onim traumama koje vuku iz rata. Predstava je prošla nezasluzeno mlako, možda upravo zbog svoje prebolne aktualnosti. Okej nam je Krleža dok govori o Prvom svjetskom ratu, dok tamo neki tutlavi Zagorci u blatu Galicije "pod tuđim stijegom ginu za stranog vlastodršca", kako to piše u najavi Gavelline predstave, ali kad se netko drzne to isto pitanje proširiti na Domovinski rat, za koga su ginuli ovi naši dečki, odmah bismo to pitanje preskočili, zatrpali, zaboravili. Bez obzira na to što nam je Krležinu aktualnost Horvat natrljao na nos, skupa sa svojim scenografom Jürgenom Kirnerom, koji na scenu stavlja sliku Ante Gotovine i Titovu bistu por-kraj Pavelića i Franje Josipa.

S istim timom, s dramaturgom Milanom Markovićem Matthisom i scenografom Jürgenom Kirnerom Horvat je 2015. u Rijeci postavio Krležu, u vrijeme kad je HNK Ivana pl. Zajca vodio Oliver Frlić. Ta je predstava ("Hrvatska rapsodija", poslije preimenovana u "Nad grobom glupe Europe") već zaslužno dobila veću vidljivost, gostovala je na beogradskom Bitefu i kazališnim festivalima u Zagrebu i Ljubljani. Predstavu je radio po motivima Krležine novele "Hrvatska rapsodija", ali je uzburao digao HAZU, ona institucija koja je 125. obljetnicu rođenja Miroslava Krleže ove godine obilježila priopćenjem da će o djelu "pisca koji izaziva kontroverze" organizirati okrugli stol na jesen. Kako HAZU ima autorska prava na Krležina djela, nikako im se nije svidjelo Horvatovo čitanje Krleže. Na njihov zahtjev, riječki HNK im je poslao dokumentaciju i snimku predstave, a Razred za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti je nakon toga izvijestio da ne dopušta korištenje imena "Hrvatska rapsodija" niti spominjanje Krleže kao autora teksta jer to, prema njihovu mišljenju, nije Krležino djelo. Sada akademici vjerojatno spavaju ljetnim snom, a ni Frlić nije šef Dubrovačkih ljetnih igara. No, lijepo bi bilo da su najumniji ljudi našeg društva u međuvremenu konzultirali one koji nešto znaju o današnjem teatru pa da im se objasni kako se to danas postavlja u klasi u uglednim kućama u Njemačkoj ili Norveškoj, gdje slave Ivicu Buljana i njegovu ludu inscenaciju Krležina "Kraljeva". Ne, tekst se ne postavlja doslovno. Da, autori predstava imaju ve-

Koja će pitanja redatelj Horvat otvoriti predstavom, vidjet ćemo u petak. Dosad je inzistirao na živosti, aktualnosti teksta

liku slobodu interpretacije, pa zato i jesu autori. Ne, ne mora biti jako dosadno da bi bilo pametno. Da, svakako, gledatelj očekuje da ono što vidi i čuje ima veze s njim i njegovim životom.

Riječka premijera u rujnu

Posljednji je put u Hrvatskoj Krležina "Michelangela" 2013. u HNK režirao prerano preminuli slovenski redatelj Tomaž Pandur, slavjen zbog svojih visokostetiziranih inscenacija. Horvat je, pak, za sebe u jednom intervjuu rekao kako ne smatra poticajnim otkrivanje novih estetskih priča. "Važnije mi je da se u kazalištu otvaraju ideje i problemi, a ne estetika. Ukoliko se kazalište zaključa u formalno traganje za novim izrazima, to ne znači ništa. Postmodernizam je došao kraju", ustvrdio je redatelj. On se bavi političkim kazalištem. "Riječ je o traženju istine koja je bolna i opasna, i zna onoga koji radi takve predstave, i za društvo. Ako je političko kazalište bezbolno, onda nema svrhe", poručio je Horvat.

Sad se Krležina jednočinka iz ciklusa "Legende" prvi put postavlja na Dubrovačkim ljetnim igrama. Sebastijan Horvat predstavu na Lokrumu radi sa sjajnim ansamblom riječkih glumaca, dok Michelangela igra Rakan Rushaidat, jedan od najvećih glumaca svoje generacije. Kao član ansambla zagrebačkog Zekaema, Rushaidat je odigrao glavnu ulogu u jako hvaljenom i nagrađivanom "Hinkemannu" Igora Vuka Torbice. Uz njega igraju velike riječke glumice Olivera Baljak, Jelena Lopatić, Tanja Smoje, zatim Dean Krivačić, Jerko Marčić, Aleksandar Cvjetković, Jasmin Mekić, Nikola Nedić, Giuseppe Nicodemo, Edi Čelić i Marija Tadić.

Predstava se radi u koprodukciji Dubrovačkih ljetnih igara s HNK Ivana pl. Zajca iz Rijeke pa će je moći vidjeti puno više ljudi nego kad je riječ o uobičajenim predstavama Dubrovačkih ljetnih igara. Nakon Lokruma idućeg petka, riječka je premijera 22. rujna.